

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

۳۸. حوزه تربیت بدنی، ورزش و جوانان

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۵۲۳۵

آذرماه ۱۳۹۵

معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۴	فصل ورزش و تفریحات زیرمجموعه امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه ۱۳۹۵
۸	اعتبارات ملی و استانی ورزش و تفریحات برحسب فصل و برنامه
۱۱	اعتبارات ورزشی مربوط به ردیف‌های متفرقه
۱۵	اعتبارات ورزشی کل کشور (اعتبارات ذیل فصل ورزش و تفریحات، اعتبارات ورزشی ذیل سایر فصول و مجموع اعتبارات متفرقه مربوط به ورزش)
۱۸	اعتبارات تربیت بدنی و ورزش کشور برحسب دستگاه و برنامه
۲۳	اعتبارات کمیته ملی المپیک و کمیته ملی پارالمپیک
۲۵	اعتبارات تربیت بدنی و ورزش وزارت آموزش و پرورش
۲۷	اعتبارات تربیت بدنی و ورزش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۲۹	اعتبارات حوزه جوانان کشور
۳۱	پیشنهادها
۳۳	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۳۸. حوزه تربیت بدنی، ورزش و جوانان

چکیده

با بررسی به عمل آمده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در حوزه تربیت بدنی، ورزش و جوانان می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. اعتبارات فصل ورزش و تفریحات حدود ۶۰ درصد عمرانی و ۴۰ درصد هزینه ای است و همین نسبت برای اعتبارات وزارت ورزش و جوانان رعایت شده است.

۲. سهم اعتبارات فصل ورزش و تفریحات از امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری در لایحه بودجه ۱۳۹۶ به میزان ۱۹ درصد است و سهم امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری از مجموع امور ده گانه ۳/۱۸ درصد می باشد.

۳. اعتبارات امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری ۱۰ درصد و اعتبارات فصل ورزش و تفریحات ۱۹ درصد رشد نسبت به اعتبارات بودجه سال ۱۳۹۵ را نشان می دهد.

۳-۱. اعتبارات برنامه گسترش ورزش بانوان ذیل فصل ورزش و تفریحات نسبت به مورد مشابه در بودجه سال گذشته رشدی ۲ برابری داشته است و از ۲۲ به ۴۶ میلیارد تومان رسید. اعتبارات این برنامه ذیل وزارت ورزش و جوانان از ۲۰ به ۳۰ میلیارد تومان رسید و رشدی معادل ۵۲ درصد داشته است.

۳-۲. ۷۲ درصد از اعتبارات فصل ورزش و تفریحات به برنامه گسترش ورزش همگانی اختصاص دارد. ۷۵ درصد اعتبارات این برنامه عمرانی و ۲۵ درصد هزینه ای می باشد و نسبت به مورد مشابه در بودجه سال گذشته به ترتیب ۲۹ و ۷ درصد و مجموع اعتبارات این برنامه ۱۲ درصد افزایش داشته است. اگر چه ظاهراً به نظر می رسد موجب توسعه ورزش همگانی و به تبع آن ارتقای سطح سلامت جامعه و در پی آن رشد ورزش قهرمانی شود، اما در واقع حدود ۲۷ درصد از محل هزینه کرد این اعتبارات صرف توسعه زیرساخت های ورزش حرفه ای و قهرمانی می شود.

۴. کل اعتبارات وزارت ورزش و جوانان (بدون احتساب شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی) حدود ۶۸۵ میلیارد تومان می باشد که نسبت به سال پیش رشدی ۲۲ درصدی را نشان می دهد. حدود ۹۱ درصد اعتبارات این دستگاه به برنامه های ورزشی مربوط می شود (۶۲۱ میلیارد تومان) ، سهم جوانان ۸ درصد بوده (۵۸ میلیارد تومان) و ۱ درصد سهم امور آموزشی و پژوهشی (۶ میلیارد تومان) می باشد. ۴-۱. سهم برنامه های ورزشی از کل اعتبارات وزارتخانه بدین شرح است؛ برنامه گسترش ورزش

همگانی ۶۵ درصد (۴۴۷ میلیارد تومان)، گسترش ورزش قهرمانی ۲۱ درصد (۱۴۱ میلیارد تومان)، گسترش ورزش بانوان ۴ درصد (۳۰ میلیارد تومان)، تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر و تجهیز و... ۱ درصد (۳ میلیارد تومان).

۴-۲. مطابق پیوست ۱ لایحه مذکور بخش زیادی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به برنامه گسترش ورزش همگانی به تکمیل و احداث استادیوم‌های ورزشی (که عمدتاً کاربری ورزش حرفه‌ای و قهرمانی دارند) اختصاص داده شده است و در واقع به نام برنامه توسعه ورزش همگانی اختصاص دارد و به کام ورزش حرفه‌ای و قهرمانی می‌باشد.

۴-۳. سهم برنامه‌های جوانان از کل اعتبارات وزارتخانه بدین شرح است؛ برنامه حمایت و هدایت امور فرهنگی و تربیتی جوانان ۲ درصد (۱۶ میلیارد تومان)، برنامه ساماندهی امور جوانان ۶ درصد (۴۲ میلیارد تومان). هر چند، مجموع این اعتبارات نسبت به سال قبل رشدی ۳۲ درصدی داشته است، لکن ذکر این نکته محل تأمل است که حدود ۴۵ درصد از اعتبارات حوزه جوانان (۲۶ میلیارد تومان) به مصرف امورات و فعالیت‌هایی چون برگزاری جشنواره‌ها، نمایشگاه‌ها، اردوها، تشکل‌ها، همایش‌ها، نشست‌ها و جلسات خواهد رسید.

۴-۴. اعتبارات هزینه‌ای وزارت ورزش و جوانان (۳۲۹ میلیارد تومان، ۴۸ درصد کل اعتبارات وزارت) با رشد ۲۰ درصدی توأم است، اعتبارات عمرانی (۲۶۶ میلیارد تومان، ۳۹ درصد کل اعتبارات وزارت) ۱۷ درصد رشد داشته است و اعتبارات اختصاصی - از محل اجاره اماکن - (۹۰ میلیارد تومان معادل ۱۳ درصد اعتبارات کل) رشدی ۵۰ درصدی را نشان می‌دهد. لکن کسر اعتبارات اختصاصی از میزان کل اعتبارات نشان‌دهنده افزایش ۱۹ درصدی می‌باشد.

۴-۵. جدول درآمدهای لایحه ارائه شده نشان می‌دهد حدود ۲۶/۳ درصد از اعتبارات وزارت ورزش و جوانان می‌بایست از محل فروش و اجاره ساختمان‌ها، اماکن و فضاهای ورزشی وزارتخانه تأمین شود.

۵. اعتبارات شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی که شرکتی دولتی (درآمد - هزینه) است و فقط اعتبار عمرانی دارد، به رغم وجود هزاران پروژه‌های نیمه‌تمام ورزشی در سراسر کشور و میزان نامطلوب سرانه فضای ورزشی، ۴/۵ درصد کاهش یافته است.

۵-۱. با وجود اینکه شرکت مزبور زیرمجموعه‌های عظیم ورزشی را تحت پوشش خود دارد، اما میزان مالیات در نظر گرفته شده برای این شرکت رقم ناچیز ۱۱ میلیون تومان و سود سهام آن ۲۲ میلیون تومان می‌باشد.

۶. از نکات ارزنده و مثبت این لایحه اختصاص اعتبار از محل ردیف‌های مستقل ذیل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای فدراسیون ورزش‌های کارگری می‌باشد.

مقایسه متن تبصره‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با قانون بودجه سال ۱۳۹۵ در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش

ذیل ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۶، یک تبصره به موضوع ورزش اشاره دارد و یک تبصره موضوع جوانان را هدف قرار داده است؛ بند «الف» تبصره «۵» ماده واحده لایحه ارائه شده که در قانون بودجه ۱۳۹۵ نیز قید شده بود در راستای فعال شدن اقتصاد ورزش و تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرح‌های عمرانی و پروژه‌های نیمه‌تمام ورزشی کشور مفید است. بند «د» تبصره «۱۷» لایحه^۱ نیز با هدف حمایت از ازدواج جوانان، به موضوع ارائه تسهیلات ازدواج یکصد میلیون ریالی برای هر یک از زوجین پرداخته است. این تبصره نیز در قانون بودجه ۱۳۹۵ وجود داشت با این تفاوت که الزام بانک مرکزی مبنی بر تعیین حدود صفت انتظار برای دریافت وام ازدواج (در پایان هر ماه کمتر از پنجاه هزار نفر) از لایحه حذف شده است. به نظر می‌رسد حذف این مقرره موجب دور شدن از تحقق هدف مذکور می‌شود. در همین راستا می‌توان به قانون تسهیل ازدواج جوانان مصوب ۱۳۸۴/۹/۲۷ اشاره کرد که با گذشت ۱۱ سال از تصویب آن هنوز بخش‌های مهمی از آن از جمله احداث «مسکن موقت» برای جوانان، ایجاد «صندوق اندوخته ازدواج جوانان» و پرداخت کمک هزینه زندگی به زوجین غیرشاغل، اجرایی نشده و مورد بی‌توجهی واقع شده است. لذا ضروری است دولت، نخست گزارشی جامع از عملکرد چندساله در این باره را ارائه دهد و در قدم بعد با همکاری مجلس شورای اسلامی جهت تحقق اهداف مربوطه پیشنهادات لازم را متذکر شود. مجلس نیز با انجام نظارت دقیق بر اجرای آن به شناسایی دلایل و موانع عدم اجرایی برخی مواد پرداخته و در صورت لزوم ضمن پرهیز از کیفی‌نگری و کلی‌گویی با بازنگری مجدد به اصلاح قانون مزبور بپردازد.

در نتیجه قید تعیین حدود صفت انتظار برای دریافت وام در این تبصره ضروری به نظر می‌رسد.

۱. بند «د» تبصره «۱۷» - به منظور حمایت از ازدواج جوانان، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری کشور را ملزم کند به اندازه سهم خود از مجموع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و جاری در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه مشارکت کرده و تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را در اولویت نخست پرداخت قرار دهد.

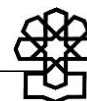
۱. تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج برای هر یک از زوجین در سال ۱۳۹۶ یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با دوره بازپرداخت چهارساله می‌باشد.
۲. بانک مرکزی وظیفه نظارت بر اجرای این قانون و جریمه بانک‌های متخلف در این زمینه را برعهده دارد.

فصل ورزش و تفریحات زیرمجموعه امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه ۱۳۹۵

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ همانند قانون بودجه ۱۳۹۵ فصل ورزش و تفریحات ذیل امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری قرار دارد. همچنین، در لایحه مذکور فصلی با عنوان «تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» اضافه شد، لذا ذیل امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری دو فصل مرتبط با ورزش وجود دارد؛ فصل ورزش و تفریحات و فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری.

نخست شایان ذکر است که سهم امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری از مجموع امور ده‌گانه ۳/۱۸ درصد است و این نسبت به رقم مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۵ (۳/۳۳ درصد) کاهش داشته است. مجموع اعتبارات امور مزبور در لایحه امسال ۹۲,۸۷۸,۴۶۸ میلیون ریال پیش‌بینی شده است و در قانون بودجه سال گذشته ۸۴,۳۵۴,۰۵۹ میلیون تعیین شد که رشد ۱۰/۱ درصدی را نشان می‌دهد. اعتبارات ذیل فصل ورزش و تفریحات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به میزان ۱۷,۸۳۸,۴۳۲ میلیون ریال پیش‌بینی شده است ۱۹/۲ درصد از کل امور را شامل می‌شود و این میزان اعتبار نسبت به مورد مشابه سال گذشته رشدی ۱۹/۳ درصدی افزایش دارد. معادل ۶۰ درصد این اعتبارات شامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای می‌باشد (۱۰,۷۳۹,۶۷۷ میلیون ریال). همچنین فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری حدود ۲/۱۸ درصد از کل اعتبارات امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری را شامل می‌شود که می‌تواند در راستای علمی شدن و توسعه امور مزبور مؤثر واقع شود.

جدول ۱ میزان اعتبارات فصول ذیل امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری و جدول ۲ برنامه‌های ذیل فصل ورزش و تفریحات را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود بیشترین و کمترین سهم اعتبارات امور مزبور متعلق به فصل فرهنگ و هنر و صنایع دستی است و از این منظر فصل ورزش و تفریحات با سهم ۱۹/۲ درصدی رتبه چهارم را داراست. همچنین اعتبارات این فصل ۱۹/۳ درصد رشد داشته است و از این منظر در میان سایر فصول رتبه دو را داراست. در جدول ۲ میزان اعتبارات برنامه‌های ذیل فصل ورزش و تفریحات، سهم هر برنامه از اعتبارات فصل و درصد تغییر آنها نسبت به بودجه سال پیش نشان داده شده است. بیشترین سهم (۷۲/۱ درصد) متعلق به برنامه گسترش ورزش همگانی است و برنامه‌های گسترش ورزش قهرمانی و گسترش ورزش دانشجویان از این منظر رتبه‌های دوم و سوم را دارند. قابل توجه اینکه سهم برنامه گسترش ورزش بانوان از این منظر ۲/۵ درصد است.

جدول ۱. اعتبارات فصل‌های ذیل امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری

سهم هر فصل از امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری		درصد رشد	میزان اعتبارات هزینه‌ای و عمرانی		
قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶		قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶	
-----		۱۰/۱	۹۲,۸۷۸,۴۶۸	۸۴,۳۵۴,۰۵۹	امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری
۲۱/۰۲	۲۰/۷	۱۱/۸	۱۹,۵۲۲,۲۶۰	۱۷,۴۶۳,۱۵۲	فصل دین و مذهب
۱۹/۲	۱۷/۷۲	۱۹/۳	۱۷,۸۳۸,۴۳۲	۱۴,۹۵۱,۷۶۰	فصل ورزش و تفریحات
۲۲/۷۹	۲۴/۷۳	۱/۴	۲۱,۱۶۶,۵۷۷	۲۰,۸۶۵,۳۹۷	فصل فرهنگ و هنر
۸/۳۲	۸/۱۴	۱۲/۵	۷,۷۲۸,۶۳۷	۶,۸۶۶,۳۳۱	فصل میراث فرهنگی
۲۱/۳۵	۲۱/۰۵	۱۱/۶	۱۹,۸۲۴,۴۲۹	۱۷,۷۵۲,۸۷۶	فصل رسانه
۳/۵۸	۴/۰۳	-۲	۳,۳۲۷,۹۴۵	۳,۳۹۹,۸۰۸	فصل گردشگری
۱/۵۵	۱/۳	۳۱/۸	۱,۴۴۰,۲۵۹	۱,۰۹۲,۸۱۹	فصل صنایع دستی
۲/۱۸	۲/۳۲	۳/۴	۲,۰۲۹,۹۲۹	۱,۹۶۱,۹۱۶	فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری

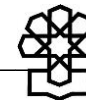
به‌علاوه، همان‌طور که از جدول ۲ برمی‌آید، پیش‌بینی اعتبار برای دو برنامه گسترش ورزش قهرمانی دانشجویان و برنامه گسترش ورزش کارگری از جمله تغییرات لایحه پیش‌رو است. جالب توجه اینکه سهم اعتبار برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات از فصل ورزش و تفریحات رقم ناچیز ۰/۶ درصد است. بررسی پیوست ۱ لایحه بودجه ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که فعالیت‌های مربوط به موضوع احداث و توسعه اماکن ورزشی کشور ذیل برنامه گسترش ورزش همگانی قرار دارند، این در حالی است که بخش زیادی از این اماکن، از قبیل استادیوم‌های چندهزار نفری در مناطق مختلف کشور کاربری ورزش حرفه‌ای و قهرمانی دارند. بنابراین، اعتبار مذکور به نام ورزش همگانی و به کام ورزش حرفه‌ای و باشگاهی است.

جدول ۲. اعتبارات برنامه‌های ذیل فصل ورزش و تفریحات

فصل / برنامه	شماره طبقه‌بندی	میزان اعتبارات هزینه‌ای و عمرانی		درصد تغییر	سهم هر برنامه از فصل ورزش و تفریحات	
		قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶		قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶
فصل ورزش و تفریحات	۱۷۰۲۰۰۰	۱۴,۹۵۱,۷۶۰	۱۷,۸۳۸,۴۳۲	۱۹/۳	-----	-----
برنامه گسترش ورزش بانوان	۱۷۰۲۰۰۱	۲۱۸,۵۵۰	۴۵۷,۲۱۸	۱۰۹	۲/۵۶	۱/۴۶
برنامه گسترش ورزش دانشجویان	۱۷۰۲۰۰۲	۱۶۷,۴۵۲	۱,۱۸۹,۹۷۱	۶۱۰	۶/۶۷	۱/۱۲
برنامه گسترش ورزش قهرمانی	۱۷۰۲۰۰۳	۲,۱۱۴,۱۲۴	۲,۳۷۴,۲۰۹	۱۲/۳	۱۳/۳۱	۱۴/۱۴
برنامه گسترش ورزش همگانی	۱۷۰۲۰۰۴	۱۱,۵۲۶,۰۴۷	۱۲,۸۶۳,۶۰۵	۱۱/۶	۷۲/۱۱	۷۷/۰۹
برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان	۱۷۰۲۰۰۵	۸۳۴,۰۲۷	۸۰۸,۷۷۴	- ۳	۴/۵۴	۵/۵۸
برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۱۷۰۲۰۰۶	۹۱,۵۶۰	۱۰۹,۲۸۵	۱۹/۴	۰/۶۱	۰/۶۱
برنامه گسترش ورزش قهرمانی دانشجویان	۱۷۰۲۰۰۷	وجود نداشت	۲۴,۳۷۰	--	۰/۱۳	--
برنامه گسترش ورزش کارگران	۱۷۰۲۰۰۸	وجود نداشت	۱۱,۰۰۰	--	۰/۰۶	--

به علاوه، جدول ۳ میزان اعتبارات فصل ورزش و تفریحات را به تفکیک اعتبارات جاری و عمرانی، ملی و استانی نشان داده شده است. سهم اعتبارات عمرانی و هزینه‌ای از اعتبارات این فصل در لایحه به ترتیب حدود ۶۰ به ۴۰ است در حالی که این میزان در قانون بودجه ۱۳۹۵ حدود ۶۷ به ۳۳ می‌باشد. این جابجایی اعتبارات به دلیل افزایش ۸۰/۷ درصدی اعتبارات هزینه‌ای اختصاصی در لایحه بودجه ۱۳۹۶ است. اگر چه در مجموع و به ظاهر نشانه افزایش اعتبارات هزینه‌ای فصل ورزش و تفریحات مفید است، اما پیامدهای نامطلوبی دارد که در بحث بررسی اعتبارات وزارت ورزش و جوانان این گزارش به آن اشاره خواهد شد.

جدول ۳. میزان و مقایسه اعتبارات فصل ورزش و تفریحات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با قانون بودجه سال ۱۳۹۵^۱

(میلیون ریال)

درصد رشد اعتبارات جمع	درصد رشد اعتبارات عمرانی	درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای		لایحه بودجه ۱۳۹۶				قانون بودجه ۱۳۹۵				عنوان	
				جمع	عمرانی	هزینه‌ای		جمع	عمرانی	هزینه‌ای			
						اختصاصی	عمومی			اختصاصی	عمومی		
۲۰/۳	۳/۱۵	۸۰/۶۸	۴۹/۹۹	۱۱,۹۴۹,۱۷۴	۶,۸۸۹,۳۷۰	۱,۰۸۴,۰۸۹	۳,۹۷۵,۷۱۵	۹,۹۲۹,۰۲۰	۶,۶۷۸,۴۲۱	۶۰۰,۰۰۰	۲,۶۵۰,۵۹۹	ملی	فصل ورزش و تفریحات
۱۷/۲۵	۱۴/۴۷	---	۲۲/۸۸	۵,۸۸۹,۲۵۸	۳,۸۵۰,۳۰۷	---	۲,۰۳۸,۹۵۱	۵,۰۲۲,۷۴۰	۳,۳۶۳,۴۷۲	---	۱,۶۵۹,۲۶۸	استانی	
۱۹/۳	۶/۹	۴۴/۵۸		۱۷,۸۳۸,۴۳۲	۱۰,۷۳۹,۶۷۷	۷,۰۹۸,۷۵۵		۱۴,۹۵۱,۷۶۰	۱۰,۰۴۱,۸۹۳	۴,۹۰۹,۸۶۷		جمع ملی و استانی	
---					۶۰/۲	۳۹/۸		---	۶۷/۱۶	۳۲/۸۴		سهم اعتبارات هزینه‌ای و عمرانی از مجموع اعتبارات فصل مزبور (درصد)	

۱. در اعتبارات مذکور ردیف‌های متفرقه منظور نگردید.

اعتبارات ملی و استانی فصل ورزش و تفریحات برحسب برنامه

از جمله تغییرات لایحه بودجه ۱۳۹۶ در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش می‌توان به پیش‌بینی اعتبار برای گسترش ورزش قهرمانی دانشجویان و گسترش ورزش کارگری ذیل فصل ورزش و تفریحات اشاره کرد. برای برنامه گسترش ورزش قهرمانی دانشجویان اعتبار ۲۴,۳۷۰ میلیون ریال منظور شده است و جهت دو فعالیت، حضور و برگزاری مسابقات قهرمانی ملی و بین‌المللی دانشجویان و کمک به فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی، هزینه خواهد شد. برنامه گسترش ورزش دانشجویان به فعالیت‌های ورزش همگانی دانشجویان و توسعه اماکن ورزشی آنان می‌پردازد و برنامه گسترش ورزش قهرمانی دانشجویان به فعالیت‌های قهرمانی و شرکت در رقابت‌های برون‌مرزی مربوط می‌شود. همان‌طور که جدول ۴ نشان می‌دهد برنامه گسترش ورزش دانشجویان با رشد ۷ برابری همراه است. اعتبارات عمرانی که با رشدی ۱۶/۷ برابری به رقم ۱۲۷,۴۹۸ میلیون ریال رسید، به توسعه فضاهای ورزشی سرپوشیده و روباز دانشجویی (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) اختصاص دارد. هر چند به لحاظ آماری رشد این اعتبارات چشمگیر است، اما این موضوع ریشه در میزان اندک اعتبارات سال قبل دارد. اگر چه، میزان سرانه فضای ورزشی دانشجویان (حدود ۱ متر مربع) به نسبت سرانه فضای ورزشی کشور (۰/۶۴ متر مربع) از کمیت و کیفیت بهتری برخوردار است، اما با توجه به رشد جمعیت دانشجویی طی سالیان اخیر و جوان بودن آنها، ضروری است در راستای توسعه اماکن ورزشی دانشجویان قدم‌های مؤثری برداشته شود.

در جدول ۴ برنامه‌های ذیل فصل ورزش و تفریحات به تفکیک منابع عمومی، اختصاصی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در دو بخش ملی و استانی به تصویر کشیده شده است. برنامه گسترش ورزش دانش‌آموزان که فقط شامل اعتبارات عمرانی است با ۳ درصد کاهش نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۵ به رقم ۸۰۸۷۷۴ میلیون ریال رسیده است و این کاهش مربوط به اعتبارات استانی است. به‌علاوه، برنامه تربیت‌بدنی دانش‌آموزان ذیل فصل آموزش و پرورش عمومی قرار دارد و این اعتبارات تنها شامل هزینه‌ای است و با ۴ درصد رشد از ۶۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در قانون بودجه ۱۳۹۵ به ۶۲۴,۰۰۰ میلیون ریال رسیده است. پیوست ۱ لایحه سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که اعتبارات این برنامه صرف تأمین تجهیزات ورزشی مدارس و مجموعه‌های ورزشی می‌شود. احداث و توسعه اماکن ورزشی دانش‌آموزی بر عهده سازمان نوسازی، توسعه و تأمین مدارس کشور است، با این حال ذیل اعتبارات عمرانی سازمان مزبور، فعالیت‌هایی برای هدف مذکور قید نشده است. لذا، با توجه به میزان اندک سرانه فضای ورزش دانش‌آموزی (حدود ۰/۲۲ متر مربع) و نقش مهم و حیاتی ورزش مدارس در توسعه ورزش همگانی و بالطبع ورزش قهرمانی و حفظ و ارتقای تندرستی دانش‌آموزان، لازم است تدابیر

لازم در این باره اتخاذ شود.

برنامه گسترش ورزش بانوان در بعد عمرانی با رشد ۴۰ برابری همراه است و این میزان رشد، ریشه در اعتبارات بسیار کم قانون بودجه سال ۱۳۹۵ دارد (۱,۹۰۰ میلیون ریال به ۷۷,۰۸۸ میلیون ریال). با این حال، نیمی از جمعیت کشور را بانوان تشکیل می‌دهند و با توجه به اهمیت سلامتی زنان در ارتقای سلامت عموم جامعه و آینده فرزندان و نظر به کاستی‌های بسیار در این حوزه از ورزش به‌خصوص در حوزه فضاها و اماکن ورزشی ویژه بانوان و همچنین، برنامه‌ریزی گسترده دیگر کشورها در همه ابعاد ورزشی دانش‌آموزی، همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای در این حوزه، اکیداً ضروری است با چاره‌جویی و دوراندیشی جهت توسعه ابعاد ورزشی این قشر عظیم جامعه و رکن مهم خانواده، تمهیدات قانونی به‌کار گرفته شوند.

یکی از نکات قابل تأمل در لایحه بودجه ۱۳۹۶ رشد ۸۰/۷ اعتبارات هزینه‌ای اختصاصی فصل ورزش و تفریحات است. این امر عواقب و پیامدهای نامطلوبی دارد؛ وابستگی بودجه ورزش به درآمد اختصاصی از یک سو با روح بند «۴۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مبنی بر «توسعه تربیت‌بدنی و ورزش همگانی» منافات دارد و ازسوی دیگر، با توجه به واگذاری کثیری از اماکن ورزشی وزارتخانه به بخش خصوصی، تنها راه تأمین درآمد دستگاه مزبور، افزایش نرخ تعرفه‌های ورزشی خواهد بود که این نیز به نوبه خود باعث گران شدن ورزش و علاوه بر آن موجب کاهش مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی و به‌تبع آن کاهش سطح سلامت عموم مردم می‌شود و با اصل سوم قانون اساسی - تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح - مغایر است.

اعتبارات برنامه گسترش ورزش همگانی به نسبت ۷۵ درصد عمرانی و ۲۵ درصد هزینه‌ای تخصیص یافته است. بررسی فعالیت‌های ذیل این برنامه نشان می‌دهد که اعتبارات ساخت و توسعه اماکن ورزشی سراسر کشور که کاربری ورزش حرفه‌ای و قهرمانی را دارند، از محل اعتبارات برنامه مزبور تأمین می‌شود، در حقیقت صدر و ذیل برنامه با همدیگر همخوانی ندارند و لازم است اعتبارات فعالیت‌های مرتبط با توسعه اماکن ورزشی حرفه‌ای و قهرمانی ذیل برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات قرار گیرند.

اعتبارات ورزشی مربوط به ردیف‌های متفرقه

جداول ۵ و ۶ سهم اعتبارات مندرج در لایحه بودجه ۱۳۹۶ کل کشور برای دستگاه‌های ورزشی کشور از ردیف‌های متفرقه را با قانون بودجه سال ۱۳۹۵ مورد مقایسه و بررسی قرار داده است. در این تخصیص اعتبارات ردیف‌های متفرقه، برای برخی از این اعتبارات سهم ورزش مشخص شده است و برای بخشی مانند جزءهای «۲۳» و «۶۱» جدول، میزان سهم ورزش تعیین نشده و پس از وصول درآمد و توزیع آن مشخص خواهد شد. در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ مجموع اعتبارات ردیف‌های متفرقه مرتبط با ورزش ۱,۹۱۴,۶۹۶ میلیون ریال می‌باشد که با رشد ۲/۵ درصدی در سال ۱۳۹۶ به ۱,۹۶۳,۱۰۰ میلیون ریال رسیده است. اگر چه اعتبارات همه اجزای ورزشی ذیل ردیف‌های متفرقه با کاهش مواجه شده‌اند، اما تخصیص اعتبار برای فدراسیون کشتی باچوخه و توسعه اماکن ورزشی کارگران موجب شده تا در مجموع اعتبارات ردیف‌های متفرقه رشدی ۲/۵ درصدی را نشان دهند. از جمله نکات قابل توجه در این روند، کاهش اعتبارات کمیته ملی المپیک است که حدود ۴۳ درصد کاهش داشته است که شاید دلیل آن را بتوان در عدم برگزاری مسابقات المپیک در سال بودجه‌ای آتی دانست، زیرا در سال ۱۳۹۵ شاهد برگزاری مسابقات المپیک ریو ۲۰۱۶ بودیم و افزایش اعتبارات سال گذشته به همان دلیل بوده است.

توزیع اعتبارات متفرقه به دو فدراسیون بین‌المللی ورزش‌های زورخانه‌ای (ذیل جدول ۱۷ لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ جزء «۲۸») و فدراسیون کشتی با چوخه (ذیل جدول ۱۷ لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ جزء «۲۹»)، می‌تواند بسیار مفید و قابل توجه باشد زیرا این فدراسیون‌ها به صورت مستقل و مجزا فعالیت می‌کنند و تخصیص و توزیع اعتبارات مستقل نیز می‌تواند کارگشا باشد. ضمن آنکه اگر مجموع اعتبارات در نظر گرفته شده برای این دو فدراسیون در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ را با اعتبارات سال ۱۳۹۵ مقایسه نماییم شاهد رشد قابل توجه ۲۶۰ درصدی خواهیم بود.

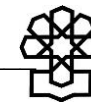
از دیگر نکات مهم در ردیف‌های متفرقه کاهش ۲۰ درصدی جزء «۱۳» ردیف ۵۵۰,۰۰۰ جدول شماره ۹ لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور با عنوان «وزارت ورزش و جوانان - کمک به توسعه ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و توسعه زیرساخت‌های ورزشی در بخش‌های دولتی و غیردولتی و خصوصی» است که از مبلغ ۶۰,۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۹۵ به ۴۸,۰۰۰ میلیون ریال رسیده است. ضمن آنکه همان‌طور که از جدول ردیف‌های متفرقه مشخص است کاهش اعتبارات جزءهای «۱۵»، «۹۰» و «۹۲» ردیف ۵۳۰,۰۰۰ نیز به کاهش فعالیت‌های ورزش همگانی منجر می‌شود که مغایر با بند «۴۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مبنی بر توسعه تربیت‌بدنی و ورزش همگانی است که مورد تأکید و تأیید قانونگذار است.

از جمله تغییرات مثبت، ارزنده و بدیع لایحه بودجه ۱۳۹۶ در حوزه ورزش، می‌توان به اختصاص ۴۰۰,۰۰۰ میلیون ریال از محل اعتبارات موضوع ماده (۷۸) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و

مصرف آن در موارد معین^۱ جهت تکمیل فضاهاى ورزشى کارگرى اشاره کرد. موضوع این ماده که سال‌ها به فراموشى و بی‌توجهى سپرده شده بود، با توجه به کاستى‌هاى ورزش کارگرى در بخش سرانه فضاى ورزشى در لایحه بودجه ۱۳۹۶ احیا شد که مى‌تواند در راستای توسعه ورزش کارگرى، حفظ تندرستى و افزایش کارآیى و بهره‌ورى نیروهاى کار مفید باشد.

---

۱. وزارت کار و امور اجتماعى موظف است بر اساس ماده (۱۵۴) قانون کار از کلیه کارفرمایان مشمول قانون کار که نتوانند نسبت به ایجاد فضاى ورزشى، تفریحى وى در داخل کارگاه خود اقدام نمایند به ازای هر کارگر ده هزار (۱۰,۰۰۰) ریال سالیانه دریافت و به حساب درآمد عمومى کشور نزد خزانه‌دارى کل واریز نماید. صد درصد (۱۰۰٪) وجوه واریز شده فوق از محل اعتبارى که همه ساله به همین منظور در قانون بودجه کل کشور منظور مى‌شود در اختیار وزارت کار و امور اجتماعى قرار مى‌گیرد تا برای ایجاد، توسعه و نگهدارى مجموعه‌هاى ورزشى، تفریحى و فرهنگى کارگران هزینه نماید.

جدول ۵. اعتبارات مربوط به ردیف‌های متفرقه (اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵

شماره طبقه‌بندی	جزء	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۹۵			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			درصد رشد کل
			هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	
۵۳۰۰۰ اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه (جدول شماره ۹ ماده واحده)	۱۵	پیشگیری از بیماری‌های ریوی و توسعه ورزش همگانی .... و ۵۰ درصد سهم وزارت ورزش و جوانان	۱۰۸,۰۰۰	۱۳۵,۰۰۰	۲۴۳,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	-۳۰
	۲۳	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - اجرای برنامه‌های تنظیم روابط کار، اشتغال، خدمات فرهنگی و اجتماعی نیروی کار و تکمیل اماکن ورزشی نیمه‌تمام کارگری	۴۰۰,۰۰۰	۲۸۸,۵۰۰	۶۸۸,۵۰۰	۳۸۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	-۲۰/۱
	۶۱	اعتبارات موضوع اجاره ساختمان‌ها و اراضی دولتی (ازجمله امکانات، اماکن و فضاهای آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی کلیه دستگاه‌های اجرایی)	۴۰۴,۰۰۰	.	۴۰۴,۰۰۰	۳۹۶,۰۰۰	.	۳۹۶,۰۰۰	-۲
	۹۰	اعتبارات موضوع افزایش قیمت نوشابه‌های گازدار قندی تولید داخل و وارداتی (...درصد سهم وزارت ورزش و جوانان برای توسعه ورزش همگانی روستایی)	۱۷,۴۹۶	.	۱۷,۴۹۶	۱۳,۵۰۰	.	۱۳,۵۰۰	-۲۲/۸
	۹۲	اعتبارات موضوع بند «د» تبصره «۷» (به نسبت ۳۰٪ سهم وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، ۲۰٪ سهم وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۲۰٪ سهم وزارت آموزش و پرورش، ۲۰٪ سهم وزارت ورزش و جوانان و ۱۰٪ سهم بنیاد شهید و امور ایثارگران)	.	۴۸,۶۰۰	۴۸,۶۰۰	۴۸,۶۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	-۱۷/۷
	۱۵۴	اعتبارات موضوع ماده (۷۸) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین جهت تکمیل فضاهای ورزشی کارگری	وجود نداشت						۴۰۰,۰۰۰
جمع اعتبارات متفرقه (اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه)			۹۲۹,۴۹۶	۴۷۲,۱۰۰	۱,۴۰۱,۵۹۶	۸۷۹,۵۰۰	۶۹۰,۰۰۰	۱,۵۶۹,۵۰۰	۱۲

جدول ۶. اعتبارات مربوط به ردیف‌های متفرقه (نهادهای خاص و ردیف‌های موقت) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵

شماره طبقه‌بندی	جزء	عنوان	قانون بودجه سال ۱۳۹۵			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			درصد رشد کل
			هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	
۵۴۰۰۰۰ (اعتبارات نهادهای خاص)	۳	کمک به اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع جدول شماره ۱۷ فدراسیون بین‌المللی ورزش‌های زورخانه‌ای فدراسیون کشتی با چوخه (ردیف ۲۸ و ۲۹ جدول ۱۷)	۲۳,۱۰۰	.	۲۳,۱۰۰	۷۸,۱۰۰	.	۷۸,۱۰۰	۲/۶ برابر
			۳۵۰,۰۰۰	.	۳۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	.	۲۰۰,۰۰۰	-۴۲/۹
۵۵۰۰۰۰ (ردیف‌های موردی) موقت	۱۳	وزارت ورزش و جوانان - کمک به توسعه ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و توسعه زیرساخت‌های ورزشی در بخش‌های دولتی و غیردولتی	۶۰,۰۰۰	.	۶۰,۰۰۰	۴۸,۰۰۰	.	۴۸,۰۰۰	-۲۰
	۲۱	پرداخت دیون پرداخت دیون وزارت ورزش و جوانان به آستان مقدس حضرت معصومه (س) با اولویت ورزشگاه شهید حیدریان	۵۰,۰۰۰	.	۵۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	.	۴۰,۰۰۰	-۲۰
	۹۵	بازسازی و تجهیز آکادمی ملی المپیک	.	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۲۲,۵۰۰	۲۲,۵۰۰	۲۲,۵۰۰	-۲۵
جمع کل اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه (اعتبارات نهادهای خاص و موردی) موقت			۴۸۳,۱۰۰	۳۰,۰۰۰	۵۱۳,۱۰۰	۳۷۱,۱۰۰	۲۲,۵۰۰	۳۹۳,۶۰۰	-۲۳/۳
جمع کل اعتبارات ردیف‌های متفرقه ۵۳۰۰۰۰، ۵۴۰۰۰۰، ۵۵۰۰۰۰			۱,۴۱۲,۵۹۶	۵۰۲,۱۰۰	۱,۹۱۴,۶۹۶	۱,۲۵۰,۶۰۰	۷۱۲,۵۰۰	۱,۹۶۳,۱۰۰	۲/۵

اعتبارات ورزشی کل کشور (اعتبارات ذیل فصل ورزش و تفریحات، اعتبارات ورزشی ذیل سایر فصول و مجموع اعتبارات متفرقه مربوط به ورزش)

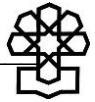
اعتبارات متفرقه ورزشی حدود ۲/۵ درصد و اعتبارات ذیل فصل ورزش و تفریحات ۱۹/۳ درصد افزایش یافت و مجموع رقم اعتبار این دو، در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ مبلغ ۱۶,۸۶۶,۴۵۶ میلیون ریال و در لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ به میزان ۱۹,۸۰۱,۵۳۲ میلیون ریال می‌باشد که رشد ۱۷/۴ درصدی را نشان می‌دهد. به علاوه، همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود برای حوزه تربیت‌بدنی و ورزش نیز از سایر فصل‌ها اعتبار تخصیص داده شده است؛ در مجموع ۸۶۳,۷۹۰ میلیون ریال از سه فصل حمایتی، آموزش و پرورش عمومی و آموزش عالی به ترتیب برای ورزش ایثارگران و کارگران، دانش‌آموزان و دانشجویان در نظر گرفته شده است. ذکر این نکته ضروری است که بخش عمده اعتبارات ورزشی کارگران، دانشجویان و دانش‌آموزان ذیل فصل ورزش و تفریحات قرار دارد. از این رهگذر، لایحه بودجه ۱۳۹۶ مجموع اعتبارات ورزشی کل کشور ۲۰,۶۶۴,۸۲۲ میلیون ریال می‌باشد که نسبت به رقم مشابه سال گذشته (۱۷,۶۶۹,۰۵۶ میلیون ریال) رشد ۱۷ درصدی را نشان می‌دهد. بنابراین، در لایحه بودجه سال پیش‌رو برای ورزش هر ایرانی ۲۵,۸۰۰ تومان اختصاص داده شده است، اگر عملکرد ۸۰ درصدی را ملاک قرار دهیم این عدد ۱۸,۰۰۰ تومان خواهد بود. (این رقم با احتساب حقوق و دستمزد کارکنان ورزشی کل کشور محاسبه شده است). به علاوه، همان‌طور که در شکل ۱ نشان داده شده است، سهم اعتبارات ورزشی کشور از بودجه عمومی کشور حدود ۰/۵۵ درصد است. لذا، با توجه به نقش ورزش در توسعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ارتقای سلامت عمومی جامعه و در یک کلام رشد همه‌جانبه فردی و اجتماعی، توجه جدی به این امر از ضروریات برنامه‌ریزی کشور است. به علاوه، کمبودها و کاستی‌های بسیار در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش کشور از جمله توسعه نیافتگی ورزش همگانی، کمبود فضاها و زیرساخت‌های ورزشی و چالش‌ها و مشکلات ورزش حرفه‌ای و قهرمانی لزوم توجه به این بخش از امور جامعه را دو چندان می‌کند. آن روی سکه نیز باید مورد توجه جدی قرار گیرد؛ با توجه به رقم ناچیز اعتبارات اختصاصی به ورزش کشور، دستگاه‌های اجرایی با مدیریت صحیح هزینه از صرف اعتبارات برای امور غیرضرور اجتناب کنند، متأسفانه در سال‌های اخیر با بی‌توجهی و بدون کار مطالعاتی بخش زیادی از بودجه ورزش کشور صرف احداث اماکنی شده است که توجیه ورزشی و اقتصادی ندارند و از این مسیر موجب هدررفت سرمایه‌های کشور شده‌اند.

(میلیون ریال)

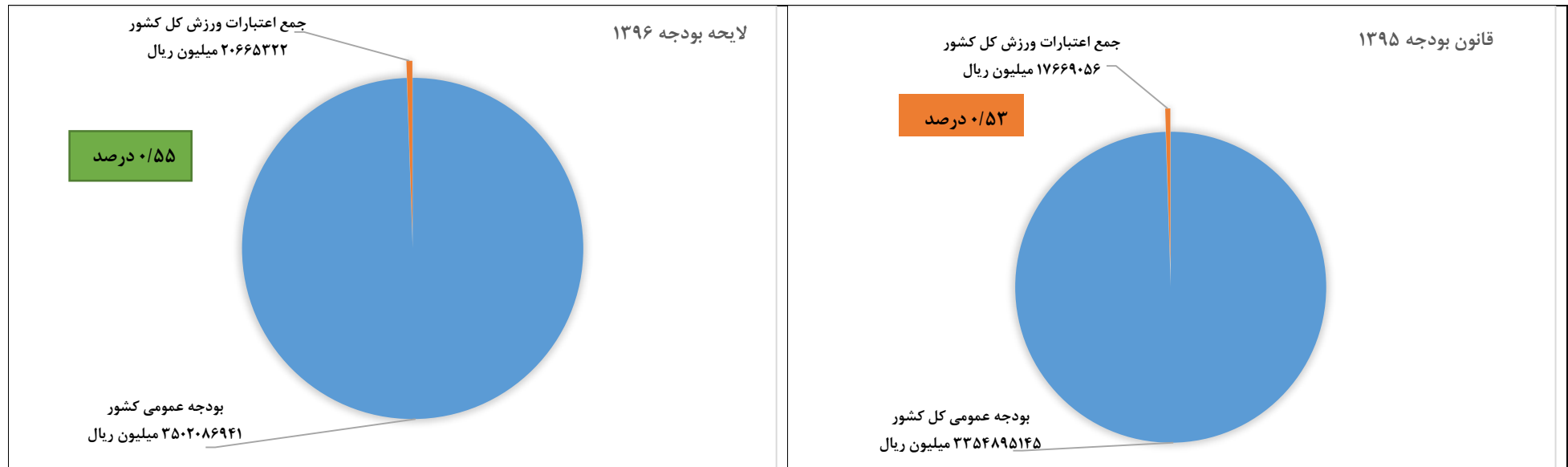
جدول ۷. مقایسه بودجه ورزش در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ با لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

درصد رشد کل	جمع کل		لایحه ۱۳۹۶			بودجه ۱۳۹۵			عنوان		
	۱۳۹۶	۱۳۹۵	عمرانی	هزینه‌ای		عمرانی	هزینه‌ای				
				جمع	اختصاصی		عمومی	جمع		اختصاصی	عمومی
۱۹/۳	۱۷,۸۳۸,۴۳۲	۱۴,۹۵۱,۷۶۰	۱۰,۷۳۹,۶۷۷	۷,۰۹۸,۷۵۵	۱,۰۸۴,۰۸۹	۶,۰۱۴,۶۶۶	۱۰,۰۴۱,۸۹۳	۴,۹۰۹,۸۶۷	۶۰۰,۰۰۰	۴۳,۰۰۹,۸۶۷	۱. اعتبارات ذیل فصل ورزش و تفریحات
۲/۵	۱,۹۶۳,۱۰۰	۱,۹۱۴,۶۹۶	۷۱۲,۵۰۰	۱,۲۵۰,۶۰۰	۵۰۲,۱۰۰	۱,۴۱۲,۵۹۶	جمع کل ردیف‌های ورزشی متفرقه				
۱۷/۴	۱۹,۸۰۱,۵۳۲	۱۶,۸۶۶,۴۵۶	۱۱,۴۵۲,۱۷۷	۸,۳۴۹,۳۵۵	۱۰,۵۴۳,۹۹۳	۶,۳۲۲,۴۶۳	جمع کل				
											۲. اعتبارات ورزشی ذیل سایر فصول
											ذیل فصل حمایتی
بدون تغییر	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰		۲۰۰,۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی، فرهنگی، ورزشی به ایثارگران*				۱۹۰۳۰۰۲۰۰۶
۱۹/۹	۳۹,۱۰۰	۳۲,۶۰۰	۰	۱۷,۹۲۰		۱۶,۰۰۰	برنامه توسعه خدمات فرهنگی و اجتماعی نیروی کار*				۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲
				۲۱,۱۸۰		۱۶,۶۰۰	(حمایت از فعالیت‌های ورزشی کارگران و فدراسیون کارگری)				۱۹۰۳۰۰۹۰۰۶
											(راهبری حمایت از فعالیت‌های ورزشی و رفاهی کارگران)
											ذیل فصل آموزش و پرورش عمومی
۴	۶۲۴,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۶۲۴,۰۰۰		۶۰۰,۰۰۰	برنامه تربیت‌بدنی دانش‌آموزان				
											ذیل فصل آموزش عالی
رقم جدید	۱۹۰	۰	۰	۱۹۰			وجود نداشت				برنامه ارائه خدمات فرهنگی و ورزشی به دانشجویان*
۳/۷	۸۶۳,۲۹۰	۸۳۲,۶۰۰	۰	۸۶۳,۲۹۰		۸۳۲,۶۰۰	(ارائه خدمات ورزشی به دانشجویان)				۱۸۰۳۰۱۲۰۰۱
۱۶/۹	۲۰,۶۶۴,۸۲۲	۱۷,۶۶۹,۰۵۶	۱۱,۴۵۲,۱۷۷	۹,۲۱۲,۶۴۵	۱۰,۵۱۳,۹۹۳	۷,۱۵۵,۰۶۳	جمع اعتبارات ورزشی سایر فصول				جمع کل اعتبارات ردیف‌های مستقل و متفرقه

* صرفاً اعتبارات مربوط به حوزه تربیت‌بدنی و ورزش منظور شده است.

شکل ۱. سهم بودجه متعلق به ورزش کشور از بودجه عمومی کل کشور
(مجموع اعتبارات امور ده‌گانه و ردیف‌های متفرقه)

اعتبارات تربیت‌بدنی و ورزش کشور برحسب دستگاه و برنامه

در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش دستگاه‌های مختلفی فعالیت می‌کنند که برخی تمام و برخی بخشی از وظایف آنها در ارتباط با تربیت‌بدنی و ورزش است. بنابراین، درخصوص هریک از دستگاه‌های ذیربط که در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور اعتبار دارند، بررسی لازم برای تفکیک اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و نیز درآمد اختصاصی در قالب برنامه‌ها صورت گرفته است.

اعتبارات وزارت ورزش و جوانان

جدول ۸ اعتبارات برنامه‌های وزارت ورزش و جوانان و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه ۱۳۹۵ به تصویر کشیده است. مجموع اعتبارات وزارت مذکور ۶,۸۴۸,۷۲۳ میلیون ریال پیش‌بینی شده است که نسبت به اعتبارات مصوب سال قبل (۵,۵۹۳,۰۰۰ میلیون ریال) ۲۲/۵ درصد رشد دارد، حدود ۳۹ درصد این مبلغ عمرانی، ۴۸ درصد هزینه‌ای عمومی و ۱۳ درصد اختصاصی می‌باشند که از محل اجاره اماکن و ساختمان‌ها تأمین خواهد شد. این اعتبارات به ترتیب ۱۷/۵، ۲۰/۵ و ۵۰ درصد نسبت به سال پیش رشد داشته‌اند. در یک تقسیم‌بندی کلی، برنامه‌های ذیل وزارت ورزش و جوانان به دو دسته برنامه‌های ورزشی و برنامه‌های غیرورزشی تفکیک شده‌اند (جدول ۸). حدود ۹۰/۷ درصد از اعتبارات این وزارت به برنامه‌های ورزشی و ۹/۳ درصد به برنامه‌های غیرورزشی شامل برنامه‌های مرتبط با جوانان (۸/۵ درصد)، برنامه‌های آموزشی و پژوهشی (کمتر از ۱ درصد) اختصاص یافته است.

از منظر دیگر، سهم برنامه‌های ذیل وزارت ورزش و جوانان از اعتبارات هزینه‌ای عمومی در شکل ۲ نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود بیشترین سهم به برنامه گسترش ورزش همگانی (۶۵ درصد) و قهرمانی (۲۱ درصد) و کمترین آن به برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (۰/۴ درصد) اختصاص داده شده است (شکل ۲). این به معنای عدم پیش‌بینی اعتبار برای احداث و توسعه اماکن ورزشی نیست، بلکه اعتبار مورد نیاز برای این مهم در قالب برنامه گسترش ورزش همگانی گنجانده شده است. لذا، با توجه به ماهیت هر برنامه لازم است در این باره صدر و ذیل برنامه‌ها و فعالیت‌های آنها مرتبط باشد و بر این اساس اصلاحات لازم صورت پذیرد. از سوی دیگر، در لایحه مذکور (پیوست ۴) حدود نیمی از اعتبار فعالیت‌های ذیل برنامه گسترش ورزش همگانی به برگزاری سمینارها و جشنواره‌ها، اردوها و مسابقات ورزشی اختصاص داده شده است و نیمی دیگر برای کمک به فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزش‌های همگانی منظور شده است. برگزاری این‌گونه مراسم‌های مقطعی که متأسفانه طی سالیان گذشته مرسوم و اپیدمی شده است و این نوع جهت‌گیری اتخاذ شده، نمی‌تواند کمک شایانی به افزایش مشارکت مردم در برنامه‌های منظم ورزشی

و فعالیت‌های بدنی کند. لذا، بسنده کردن به این نوع فعالیت‌ها خود یکی از چالش‌های جدی توسعه ورزش همگانی است. همچنین، سهم ورزش بانوان از اعتبارات وزارت ورزش و جوانان ۴ درصد می‌باشد که نسبت به سال گذشته ۱ درصد اضافه شده است (شکل ۲). با این حال، این سهم اندک همچون سال‌های گذشته از نقاط ضعف لایحه بودجه ارائه شده است و نمی‌تواند جوابگوی نیاز ورزشی این قشر از جامعه باشد.

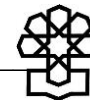
چنانچه از جدول ۸ برمی‌آید، برنامه گسترش ورزش بانوان رشد ۵۲/۶ درصدی داشته است، اما این رشد ناشی از اعتبارات اندک سال گذشته می‌باشد. همچنین، همان‌طور که مشاهده می‌شود اعتبارات برنامه ورزش همگانی با رشد ۲۴/۴ درصدی مواجه شده است که این اگر چه ظاهراً مفید جلوه می‌کند، لکن رشد ۵۰ درصدی اعتبارات اختصاصی علت این رشد چشمگیر شده است. در لایحه بودجه ۱۳۹۶، اعتبارات اختصاصی ۹۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است، این در حالی است که این میزان در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۴ به ترتیب ۶۰۰,۰۰۰ و ۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال بوده است. حال سؤال اساسی این است که اساساً آیا وزارت ورزش و جوانان ظرفیت این مقدار درآمد از محل اجاره اماکن موجود را دارد یا خیر؟ با توجه به اینکه تقریباً همه اماکن ورزشی وزارت مزبور طی سال‌های اخیر به موجب قانون و به سبب ایجاد هزینه نگهداری، به بخش غیردولتی واگذار شده است، لذا، تنها راه کسب این میزان درآمد از محل فوق‌الذکر، افزایش نرخ تعرفه‌های ورزشی خواهد بود که این اساساً با رویکرد توسعه ورزش همگانی، افزایش سطح سلامت عمومی، افزایش مشارکت عامه مردم در فعالیت‌های ورزشی و سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه در تضاد است. مضاف بر این، جدول ۴ پیوست ۲ لایحه ارائه شده نشان می‌دهد که وزارت ورزش و جوانان از محل فروش ساختمان‌ها و اماکن خود باید ۹۰۰,۵۲۰ میلیون ریال درآمدزایی نماید (درآمد عمومی). این نیز به نوبه خود عواقب و پیامدهای نامطلوبی خواهد داشت. لذا، مشاهده می‌شود که در لایحه بودجه ۱۳۹۶ پیش‌بینی شده است، ۲۶/۳ درصد کل اعتبارات وزارت ورزش و جوانان از دو محل فروش و اجاره اماکن ورزشی (۱,۸۰۰,۵۲۰ میلیون ریال) تأمین خواهد شد.

اعتبارات شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور که تماماً عمرانی است - در حالی که مجموع اعتبارات عمرانی کشور ۹/۱ درصد افزایش داشته است - با وجود صدها پروژه ورزشی نیمه‌تمام در سراسر کشور نسبت به سال گذشته ۴/۵ درصد کاهش داشته است. ذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد که شرکت مزبور مبادرت به احداث اماکن ورزشی گسترده و هزینه‌بر کرده‌اند که برخی توجیه فنی، اقتصادی و ورزشی ندارند. برای مثال می‌توان به احداث استادیوم‌های ورزشی ۱۵,۰۰۰ هزار نفری در برخی شهرها اشاره کرد که بعضاً قبل از افتتاح به مخروبه تبدیل شدند، برخی پس از احداث و بهره‌برداری به دلیل هزینه نگهداری بالا و سوءمدیریت مضمحل شده‌اند. تعدادی نیز سال‌هاست که در انتظار رسیدن اعتبار، رنگ کهنگی و فرسودگی به خود گرفته‌اند. به علاوه، بر اساس پیوست ۳ لایحه بودجه ۱۳۹۶، مبلغ ۷۳۰,۰۰۰ میلیون ریال درآمد برای این شرکت در نظر گرفته شده است و میزان هزینه نیز ۷۲۹,۵۶۰ پیش‌بینی شده

است. با توجه به مجموعه‌های ورزشی تحت پوشش شرکت مزبور (مجموعه آزادی، انقلاب، شیروودی، کشوری، پیست‌های اسکی شمشک، دیزین، توچال و ...) نه تنها میزان درآمد در نظر گرفته شده قابل تحقق خواهد بود، بلکه ظرفیت و توان درآمد به تبع آن میزان مالیات و سود سهام ابزاری بیشتر نیز میسر می‌باشد. لذا، در صورت مدیریت صحیح اماکن محوله این شرکت می‌تواند سودی بسیار بیشتر از آنچه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ پیش‌بینی شده است (۲۲۰ میلیون ریال) را به حساب خزانه واریز نماید.

ازسوی دیگر به موجب مفاد ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه، ۲/۵ درصد از اعتبارات عمرانی این شرکت به مصرف هزینه‌های خدمات طرح‌ها خواهد رسید. لازم به ذکر است موضوع این ماده در مصوبات کمیسیون تلفیق (برنامه ششم توسعه) قید شده است.

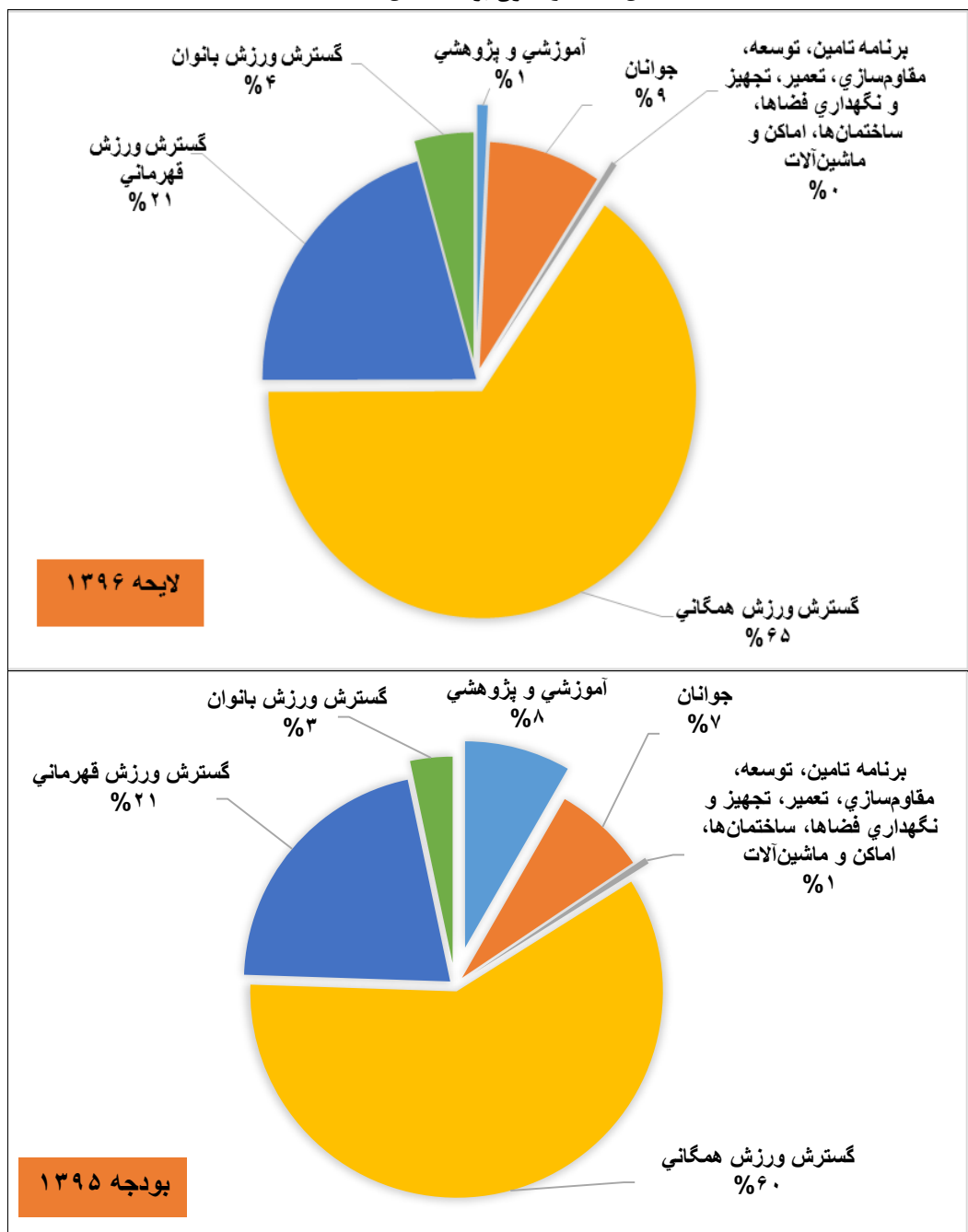
مجموع اعتبارات وزارت و شرکت مذکور، ۱۰,۵۳۷,۷۶۳ میلیون ریال می‌باشد که نسبت قانون بودجه ۱۳۹۵ (۹,۴۵۷,۴۸۷ میلیون ریال) رشد ۱۱/۴ درصدی را نشان می‌دهد. ضمناً در زمینه اعتبارات وزارت مذکور لازم به ذکر است که این وزارت در قالب ردیف‌های متفرقه لایحه بودجه نیز اعتباراتی کسب خواهد نمود که در تحلیل جدول ردیف‌ها به آن پرداخته شده است (جدول ۵ و ۶).

جدول ۸. اعتبارات برنامه‌های ذیل وزارت ورزش و جوانان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵

دستگاه اجرایی	شماره دستگاه / برنامه	شرح دستگاه و برنامه و فعالیت	قانون بودجه سال ۱۳۹۵				لایحه بودجه سال ۱۳۹۶				درصد رشد				
			هزینه‌ای	اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	هزینه‌ای	اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	
وزارت ورزش و جوانان	۱۲۸۵۰۰-۱	وزارت ورزش و جوانان	۲,۷۲۸,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۲,۲۶۵,۰۰۰	۵,۵۹۳,۰۰۰	۳,۲۸۶,۵۵۴	۹۰۰,۰۰۰	۲,۶۶۲,۱۶۹	۶,۸۴۸,۷۲۳	۲۰/۴۷	۵۰	۱۷/۵	۲۲/۴۵	
	برنامه‌های ورزشی (۹۱/۲ درصد در بودجه ۱۳۹۵ و ۹۰/۷ درصد در لایحه ۱۳۹۶)														
	۱۷۰۲۰۰۱۰۰۰	گسترش ورزش بانوان	۲۰۰,۰۰۰	.	.	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۵,۲۳۴	.	.	۳۰۵,۲۳۴	۵۲/۶	.	.	۵۲/۶	
	۱۷۰۲۰۰۳۰۰۰	گسترش ورزش قهرمانی	۱,۲۷۹,۳۴۳	.	.	۱,۲۷۹,۳۴۳	۱,۴۱۰,۰۰۰	.	.	۱,۴۱۰,۰۰۰	۱۰/۲	.	.	۱۰/۲	
	۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	گسترش ورزش همگانی	۷۵۸,۳۵۲	۶۰۰,۰۰۰	۲,۲۳۵,۰۰۰	۳,۵۹۳,۳۵۲	۹۳۶,۷۲۷	۹۰۰,۰۰۰	۲,۶۳۲,۱۶۹	۴,۴۶۸,۸۹۶	۲۳/۵	۵۰	۱۷/۷	۲۴/۴	
	۱۷۰۲۰۰۶۰۰۰	تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	.	.	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	.	.	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	بدون تغییر	.	.	.	
	جمع برنامه‌های ورزشی			۲,۲۳۷,۶۹۵	۶۰۰,۰۰۰	۲,۲۶۵,۰۰۰	۵,۱۰۲,۶۹۵	۲,۶۵۱,۹۶۱	۹۰۰,۰۰۰	۲,۶۶۲,۱۶۹	۶,۲۱۴,۱۳۰	۱۸/۵	۵۰	۱۷/۵	۲۱/۷۸
	برنامه‌های غیرورزشی (۸/۸ درصد در بودجه ۱۳۹۵ و ۹/۳ درصد در لایحه بودجه ۱۳۹۶)														
	۱۷۰۳۰۲۹۰۰۰	حمایت و هدایت امور فرهنگی و تربیتی جوانان	۱۲۴,۳۲۰	.	.	۱۲۴,۳۲۰	۱۵۹,۵۵۴	.	.	۱۵۹,۵۵۴	۲۸/۳	.	.	.	
	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰	ساماندهی امور جوانان	۳۱۵,۰۰۰	.	.	۳۱۵,۰۰۰	۴۲۱,۵۵۴	.	.	۴۲۱,۵۵۴	۳۳/۸	.	.	.	
	۱۷۰۸۰۰۱۰۰۰	پژوهش‌های کاربردی	۳۹,۶۲۸	.	.	۳۹,۶۲۸	۳۹,۶۲۸	.	.	۳۹,۶۲۸	بدون تغییر	.	.	.	
	۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰	آموزش غیررسمی فنی، حرفه‌ای و مهارتی	۴,۵۰۰	.	.	۴,۵۰۰	۷,۰۰۰	.	.	۷,۰۰۰	۵۵/۵	.	.	.	
	۱۰۰۲۰۵۷۰۰۰	توسعه دولت الکترونیک	۶,۸۵۷	.	.	۶,۸۵۷	۶,۸۵۷	.	.	۶,۸۵۷	بدون تغییر	.	.	.	
	جمع برنامه‌های غیرورزشی			۴۹۰,۳۰۵	.	.	۴۹۰,۳۰۵	۶۳۴,۵۹۳	.	.	۶۳۴,۵۹۳	۲۹/۴	.	.	.
	شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	۱۲۸۵۰۰-۲	شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	.	.	۳,۸۶۴,۴۸۷	۳,۸۶۴,۴۸۷	.	.	۳,۸۶۴,۴۸۷	۴/۵	.	.	.	
۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰		برنامه گسترش ورزش همگانی	.	.	۳,۸۶۴,۴۸۷	۳,۸۶۴,۴۸۷	.	.	۳,۸۶۴,۴۸۷	۴/۵	.	.	.		
جمع کل اعتبارات وزارت و شرکت			۲,۷۲۸,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۶,۱۲۹,۴۸۷	۹,۴۵۷,۴۸۷	۳,۲۸۶,۵۵۴	۹۰۰,۰۰۰	۶,۳۵۱,۲۰۹	۲۰/۴۷	۵۰	۳/۶	۱۱/۴		

شکل ۲. نحوه توزیع اعتبارات برنامه‌های ذیل وزارت ورزش و جوانان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵

اعتبارات کمیته ملی المپیک و کمیته ملی پارالمپیک

در قوانین بودجه سنوات گذشته این دو کمیته ملی پارالمپیک و کمیته ملی المپیک در قالب «کمیته ملی المپیک» دارای ردیف مستقل (۱-۱۲۸۵۰۲) و متفرقه (۴-۵۵۰۰۰) بودند. اما، در لایحه بودجه ۱۳۹۶ بنا به قانون انتزاع کمیته ملی پارالمپیک از کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۶/۱۰، اعتبارات این دو نهاد عمومی غیردولتی نیز از هم منتزع شدند. حیطة عملکردی و اجرایی این دو نهاد ورزش قهرمانی است، بر همین اساس عمده اعتبارات آنها به این بعد از ورزش اختصاص داده شده است. به موجب این قانون، در لایحه بودجه ۱۳۹۶ برای کمیته ملی پارالمپیک ردیف بودجه‌ای مستقلی با اعتبار ۱۲۰,۰۰۰ میلیون ریال اختصاص یافته است و اعتبار ردیف مستقل کمیته ملی المپیک ۱۶/۷ درصد کاهش داشته است. همچنین، اعتبارات ردیف متفرقه ۴۱ درصد کاهش یافته است. مجموع اعتبارات این دو نهاد ۱۳/۲ درصد کم شده است که شاید دلیل آن را بتوان در عدم برگزاری مسابقات المپیکی در سال بودجه‌ای آتی دانست، زیرا در سال ۱۳۹۵ شاهد برگزاری مسابقات المپیک ریو ۲۰۱۶ بودیم و افزایش اعتبارات سال گذشته به همان دلیل بوده است. همان‌طور که اشاره شد در سنوات گذشته کمیته ملی المپیک و پارالمپیک دارای یک ردیف مستقل بودند و کل اعتبارات این دو نهاد به صورت سرجمع در قوانین بودجه، لحاظ می‌شد. لذا اگر مجموع اعتبارات این دو نهاد را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ که مبلغ ۴۲۱,۷۶۱ میلیون ریال می‌باشد را نسبت به سال قبل مقایسه نماییم دارای رشد ۱۶/۳ درصدی می‌باشد.

با این حال، ذکر این نکته ضروری است که با توجه به قانون فوق و تفکیک اعتبارات ردیف‌های مستقل این دو نهاد، پیشنهاد می‌شود اعتبارات متفرقه نیز چنین شوند. از سوی دیگر، نظر به مشکلات پیش‌آمده برای فدراسیون ورزش‌های ناشنوایان و عدم حمایت کمیته ملی المپیک از آنها و با توجه به برگزاری بازی‌های المپیک ناشنوایان ۲۰۱۷ (سال آتی)، کمک به آماده‌سازی و شرکت در مسابقات ورزشی المپیک ناشنوایان در قالب یک ردیف یا ذیل اعتبار مربوط به کمیته ملی پارالمپیک قرار گیرد.

جدول ۹. اعتبارات کمیته ملی المپیک و کمیته ملی پارالمپیک در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

(میلیون ریال)

درصد رشد			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			قانون بودجه سال ۱۳۹۵			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت	شماره دستگاه/ برنامه	شماره دستگاه اجرایی
جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای			
-۱۶/۷	-۹۰	-۱۳	۳۰۱,۷۶۱	۱,۷۶۱	۳۰۰,۰۰۰	۳۶۲,۴۶۲	۱۷,۵۵۸	۳۴۴,۹۰۴	کمیته ملی المپیک	۱	۱۲۸۵۰۲
-۱۳/۴	۰	-۱۳/۴	۲۹۰,۰۰۰	۰	۲۹۰,۰۰۰	۳۳۴,۹۰۴	۰	۳۳۴,۹۰۴	برنامه گسترش ورزش قهرمانی	۱۷۰۲۰۰۳۰۰۰	ردیف مستقل بودجه
-۹۰	-۹۰	۰	۱,۷۶۱	۱۷۶۱	۰	۱۷,۵۵۸	۱۷,۵۵۸	۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۱۷۰۲۰۰۶۰۰۰	
بدون تغییر			۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی کوتاه‌مدت	۱۸۰۲۰۰۶۰۰۰	
			۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۰	۳۵۰,۰۰۰	کمیته ملی المپیک و پارالمپیک-کمک به آماده‌سازی و شرکت در مسابقات ورزشی منطقه‌ای و جهانی	۵۵۰۰۰۰-۴	ردیف‌های متفرقه
			۲۲,۵۰۰	۰	۲۲,۵۰۰	۳۰,۰۰۰		۳۰,۰۰۰	بازسازی و تجهیز آکادمی ملی المپیک	۵۵۰۰۰۰-۹۵	
رقم جدید			۱۲۰,۰۰۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	وجود نداشت			کمیته ملی پارالمپیک	۱	۱۲۸۵۰۷
			۱۲۰,۰۰۰	۰	۱۲۰,۰۰۰				برنامه گسترش ورزش قهرمانی	۱۷۰۲۰۰۳۰۰۰	
-۱۳/۲	-۹۰	-۱۱/۳	۶۴۴,۲۶۱	۱,۷۶۱	۶۴۲,۵۰۰	۷۴۲,۴۶۲	۱۷,۵۵۸	۷۲۴,۹۰۴	مجموع اعتبارات مستقل و متفرقه دو کمیته		

اعتبارات تربیت بدنی و ورزش وزارت آموزش و پرورش

ورزش دانش آموزی به عنوان پایه ورزش کشور چه در بُعد همگانی، حرفه‌ای یا قهرمانی همواره مورد تأکید برنامه‌ریزان و قانونگذاران کشورمان واقع شده است. با این حال، نظر به جمعیت بالای دانش‌آموزی و کاهش اعتبارات و کسری بودجه دستگاه متولی مربوطه، رشد در این حوزه به کندی صورت می‌گیرد و خلأها و شکاف‌های بسیاری تا رسیدن به مطلوب وجود دارد.

همان‌طور که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود، برای ورزش دانش‌آموزی در لایحه بودجه ۱۳۹۶ کشور، دو برنامه تعریف شده است؛ «برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان» ذیل فصل ورزش و تفریحات و «برنامه تربیت بدنی دانش‌آموزان» ذیل فصل آموزش و پرورش عمومی. اعتبارات برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان، عمرانی بوده، ۸۴ درصد این اعتبارات استانی و ۲۶ درصد ملی می‌باشد و فعالیت آن به تجهیز ورزشی مدارس و مجموعه‌های ورزشی مربوط است که نسبت به سال گذشته ۳ درصد کاهش یافته است. اعتبارات برنامه تربیت بدنی دانش‌آموزان، هزینه‌ای بوده و نسبت به بودجه ۱۳۹۵ حدود ۴ درصد رشد داشته است. مجموع این اعتبارات (۱۴۳۲۷۷۴ میلیون ریال) این حوزه ۱ درصد کاهش یافته است. در صورت تحقق ۸۰ درصدی اعتبارات مذکور میزان سرانه‌ی ریالی هر دانش‌آموز ۸۸۰۰ تومان می‌باشد. این میزان سرانه ریالی مربوط به برنامه‌های تربیت بدنی دانش‌آموزان، فعالیت‌های فوق برنامه، برگزاری مسابقات ورزشی و تأمین تجهیزات ورزشی مدارس می‌شود. در صورت وصول اعتبارات و مهمتر از آن اجرای صحیح، می‌تواند برای توسعه ورزش دانش‌آموزی کارگشا باشد. مع الوصف ذیل اعتبارات سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور هیچ برنامه و فعالیتی برای تأمین و توسعه اماکن ورزش دانش‌آموزی وجود ندارد.

جدول ۱۰. برآورد اعتبارات ورزشی وزارت آموزش و پرورش برحسب برنامه و فعالیت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

(میلیون ریال)

درصد رشد			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶				قانون بودجه سال ۱۳۹۵				شرح دستگاه و برنامه و فعالیت	شماره دستگاه اجرایی
جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك استانی	تملك ملی	هزینه‌ای	جمع	تملك استانی	تملك (ملی)	هزینه‌ای		
-۳	-۳	۰	۸۰۸,۷۷۴	۶۷۸,۷۷۴	۱۳۰,۰۰۰	۰	۸۳۴,۰۰۰	۷۰۴,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۰	برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان (۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰)	۱
											فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ارتقای سلامت دانش‌آموزان ۱۸۰۱۰۱۶۰۰۰	۸
۴	۰	۴	۶۲۴,۰۰۰	۰	۶۲۴,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۶۰۰,۰۰۰	برنامه تربیت‌بدنی دانش‌آموزان (۱۸۰۱۰۰۷۰۰۰)	
-۱	-۳	۴	۱,۴۳۲,۷۷۴	۸۰۸,۷۷۴	۶۲۴,۰۰۰	۶۲۴,۰۰۰	۱,۴۳۴,۰۰۰	۸۳۴,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	جمع	

اعتبارات تربیت‌بدنی و ورزش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

از جمله تغییرات لایحه در این بخش، اختصاص اعتبار از فصل ورزش و تفریحات برای برنامه توسعه ورزش کارگری، پیش‌بینی اعتبار ردیف مستقل برای فدراسیون ورزشی کارگران و نیز اختصاص اعتبار از محل اجرای ماده (۷۸) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت می‌باشد که این مورد در قالب ردیف متفرقه برای احداث و توسعه اماکن ورزشی کارگران پیش‌بینی شده است. با این حال همان‌طور که در جدول ۱۱ نشان داده شده است، مجموع اعتبارات ردیف‌های مستقل ورزش کارگری رشدی ۲۰/۴ درصدی داشته است. تحقق اعتبارات ورزشی کارگران در قالب ردیف‌های مستقل و متفرقه می‌تواند زمینه رشد ورزش کارگری و به تبع آن ارتقای سطح سلامتی، کارآیی و بهره‌وری نیروی کار را فراهم سازد. این امر ضرورت حمایت از توسعه تربیت‌بدنی و ورزش این قشر جامعه را بیان می‌کند.

جدول ۱۱. اعتبارات تربیت بدنی و ورزش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵

درصد رشد	لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			قانون بودجه سال ۱۳۹۵			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت	شماره دستگاه اجرایی	
	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای			
							وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱	۱۵۴۰۰۰
							برنامه توسعه خدمات فرهنگی و اجتماعی نیروی کار		۱۹۰۳۰۰۹۰۰۰
۱۲	۱۷,۹۲۰	۰	۱۷,۹۲۰	۱۶,۰۰۰	۰	۱۶,۰۰۰	حمایت از فعالیتهای ورزشی کارگران		۱۹۰۳۰۰۹۰۰۲
۲۷/۶	۲۱,۱۸۰	۰	۲۱,۱۸۰	۱۶,۶۰۰	۰	۱۶,۶۰۰	راهبری حمایت از فعالیتهای ورزشی و رفاهی کارگران		۱۹۰۳۰۰۹۰۰۶
							وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - کمک به اداره و نگهداری مجموعه‌های تفریحی، ورزشی کارگران	۳	۱۵۴۰۰۰
۲۲/۲	۱۱,۰۰۰	۰	۱۱,۰۰۰	۹,۰۰۰	۰	۹,۰۰۰	برنامه گسترش ورزش کارگری		۱۷۰۲۰۰۸۰۰۰
۲۰/۴	۵۰,۱۰۰	۰	۵۰,۱۰۰	۴۱,۶۰۰	۰	۴۱,۶۰۰	جمع		

اعتبارات حوزه جوانان کشور

اعتبارات برنامه‌ای حوزه جوانان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه ۱۳۹۵ کشور اعتبارات بودجه‌ای در حوزه جوانان به صورت مستقیم ذیل دو برنامه «برنامه ساماندهی امور جوانان» و «برنامه حمایت و هدایت امور فرهنگی و تربیتی جوانان» تخصیص داده شده است، ضمن آنکه در برنامه‌های دیگر و ذیل اقدامات اجرایی آن برنامه‌ها، اقداماتی برای جوانان ذکر شده است لذا این دو برنامه مورد ارزیابی و بررسی قرار گرفته است که به صورت مستقیم با حوزه جوانان در ارتباط است تا از تداخل با حوزه دیگر جلوگیری شود.

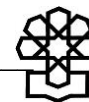
مجموع اعتبارات تخصیص یافته شده به این دو برنامه (وزارت ورزش و جوانان، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان امور دانشجویی) از مبلغ ۷۰۱,۴۷۵ میلیون ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور به ۱,۰۷۴,۵۷۵ میلیون ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ رسیده است که شاهد رشدی حدود ۵۳/۲ درصد می‌باشیم. نکته قابل توجه افزایش اعتبارات استانی این دو برنامه می‌باشد که حدود ۱۰۵ درصد است، ولی رشد اعتبارات ملی حدود ۳۰/۲ درصد است. وزارت ورزش و جوانان متولی اصلی امور جوانان در کشور است. سهم اعتبارات این حوزه ۸/۵ درصد مجموع کل اعتبارات وزارت ورزش و جوانان می‌باشد و از ۴۳۹,۳۲۰ به ۵۸۱,۱۰۸ میلیون ریال رسیده است که رشدی ۳۲/۳ درصدی را نشان می‌دهد. با این حال، حدود ۴۶/۳ درصد از اعتبارات فعالیت‌های ذیل دو برنامه «ساماندهی امور جوانان» و «حمایت و هدایت امور فرهنگی و تربیتی جوانان» وزارت ورزش و جوانان به اموراتی چون برگزاری همایش‌ها، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، اردوها، نشست‌ها و جلسات مربوط می‌شود. این در حالی است که مشکل امروز جوانان کشور برگزاری این‌گونه نمایش‌ها و ایجاد تشکل‌ها نیست، بلکه نیاز و مسئله امروز جوانان، اشتغال، ازدواج و مسکن است که در این باره هیچ فعالیتی پیش‌بینی نشده است. مضافاً اینکه سؤال این است که پیش‌بینی ایجاد ۱۵۰، ۱۷۰ و ۲۰۰ تشکل جوانان در قوانین بودجه سنواتی ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و لایحه ۱۳۹۶ ذیل اعتبارات وزارت ورزش و جوانان، با چه منطق و توجیهی سازگار است. بنابراین لازم است با توجه به مشکلات موجود جوانان و ضرورت پرهیز از هزینه‌های زائد و غیرضرور، فعالیت‌های ذیل دو برنامه، بازبینی و اصلاح شوند. به علاوه ۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال از محل اعتبارات ردیف‌های متفرقه (۱۱۹ - ۵۵۰۰۰۰) برای «ایجاد خانه‌های جوانان در مراکز استان‌ها» پیش‌بینی شده است.

این موضوع نیز ضمن مغایرت با بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، به دور شدن دولت از حل مشکلات اساسی جوانان دامن می‌زند. به علاوه مشخص نیست مأموریت این خانه‌ها چیست، براساس کدام قانون تشکیل شده‌اند و خروجی آنها چه خواهد بود. لذا ضروری است در این باره شفاف‌سازی شود و نماینده‌های محترم مجلس به مقوله مهم ورود کرده و تدابیر لازم را به کار گیرند.

جدول ۱۲. اعتبارات برنامه‌های جوانان به صورت ملی و استانی در دستگاه‌های مختلف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵

درصد رشد				لایحه بودجه سال ۱۳۹۶				قانون بودجه سال ۱۳۹۵				شرح دستگاه و برنامه و فعالیت	شماره دستگاه اجرایی		
جمع	اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع	اختصاصی	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای				
												وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱	۱۱۳۴۰۰	ملی
۳۶/۴			۱۰۰	۱۵,۰۰۰	۰	۰	۱۵,۰۰۰	۱۱,۰۰۰	۰	۰	۱۱,۰۰۰	برنامه ساماندهی امور جوانان	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰		
												سازمان تبلیغات اسلامی	۱	۱۱۴۳۰۰	
۴/۸	۰	۰	۴/۸	۳۸,۳۴۱	۰	۰	۳۸,۳۴۱	۳۶,۶۰۱	۰	۰	۳۶,۶۰۱	برنامه ساماندهی امور جوانان	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰		
												وزارت ورزش و جوانان	۱	۱۲۸۵۰۰	
۲۸/۳	۰	۰	۲۸/۳	۱۵۹,۵۵۴	۰	۰	۱۵۹,۵۵۴	۱۲۴,۳۲۰	۰	۰	۱۲۴,۳۲۰	برنامه حمایت و هدایت امور فرهنگی و تربیتی جوانان	۱۷۰۳۰۲۹۰۰۰		
۳۳/۸	۰	۰	۳۳/۸	۴۲۱,۵۵۴	۰	۰	۴۲۱,۵۵۴	۳۱۵,۰۰۰	۰	۰	۳۱۵,۰۰۰	برنامه ساماندهی امور جوانان	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰		
۳۰/۳	۰	۰	۳۰/۳	۶۳۴,۴۴۹	۰	۰	۶۳۴,۴۴۹	۴۸۶,۹۲۱	۰	۰	۴۸۶,۹۲۱	جمع ملی			
۲۸۳/۱	۰	۰	۲۸۳/۱	۲۶۳,۴۴۰	۰	۰	۲۶۳,۴۴۰	۶۸,۷۷۲	۰	۰	۶۸,۷۷۲	برنامه حمایت و هدایت امور فرهنگی و تربیتی جوانان	۱۷۰۳۰۲۹۰۰۰	استانی	
۲۱/۲	۰	۰	۲۱/۲	۱۷۶,۶۸۶	۰	۰	۱۷۶,۶۸۶	۱۴۵,۷۸۲	۰	۰	۱۴۵,۷۸۲	برنامه ساماندهی امور جوانان	۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰		
۱۰۵/۱	۰	۰	۱۰۵/۱	۴۴۰,۱۲۶	۰	۰	۴۴۰,۱۲۶	۲۱۴,۵۵۴	۰	۰	۲۱۴,۵۵۴	جمع استانی			
۵۳/۲	۰	۰	۵۳/۲	۱,۰۷۴,۵۷۵	۰	۰	۱,۰۷۴,۵۷۵	۷۰۱,۴۷۵	۰	۰	۷۰۱,۴۷۵	جمع کل			

۱. با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از اعتبارات «برنامه توسعه ورزش همگانی» (۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰) ذیل وزارت ورزش و جوانان (۱ - ۱۲۸۵۰۰) و شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور (۱۲۸۵۰۰-۲)، صرف توسعه و تکمیل اماکن ورزشی با کاربری ورزش حرفه‌ای و قهرمانی (فعالیت‌هایی از قبیل احداث استادیوم‌های چند هزار نفری) می‌شود، جهت همخوانی صدر و ذیل برنامه‌ها و فعالیت‌های مربوطه پیشنهاد می‌شود با انجام اصلاحاتی اعتبارات اماکن ورزشی مذکور در قالب «برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» (۱۷۰۲۰۰۶۰۰۰) ذیل دستگاه‌های مربوطه قرار گیرد تا ضمن رفع ایراد مذکور، اعتبارات «برنامه گسترش ورزش همگانی» صرف امور دیگری نشود.
۲. پیش‌بینی رقم ۱,۸۰۰,۰۰۰ میلیون ریال درآمد از دو محل فروش (۹۰۰,۰۰۰ میلیون ریال) و اجاره (۹۰۰,۰۰۰ میلیون ریال) اماکن ورزشی برای وزارت ورزش و جوانان بیش‌برآورد بوده که این امر - با توجه به واگذاری کثیری از اماکن ورزشی دستگاه مربوطه به بخش خصوصی - می‌تواند به افزایش نرخ تعرفه‌های ورزشی، گران شدن ورزش و به تبع آن کاهش مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی منجر شود که با بند «۴۴» سیاست‌های کلی برنامه ششم مغایرت دارد. لذا ضروری است در این خصوص برآورد واقع‌بینانه‌تری در نظر گرفته شود.
۳. شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور یک شرکت دولتی و دارای گستره فعالیت‌های وسیع است که از یکسو وظیفه احداث و تکمیل اماکن ورزشی بزرگ کشور را یدک می‌کشد و ازسوی دیگر مجموعه‌های عظیم ورزشی را تحت مالکیت و مدیریت خود دارد، بر همین اساس، کاهش اعتبارات آن می‌تواند در تکمیل و توسعه اماکن ورزشی خلل وارد کند و مهمتر آنکه به نظر می‌رسد با توجه به زیرمجموعه‌های ورزشی تحت پوشش شرکت مذکور، سود سهام (۲۲ میلیون تومان) و مالیات (۱۱ میلیون تومان) آن بسیار کم برآورد شده است و در این باره نیز لازم است رقم واقع‌بینانه‌تر و معقول‌تری لحاظ گردد.
۴. متولی توسعه فضای ورزشی دانش‌آموزی سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور می‌باشد. با این حال، در راستای تحقق سیاست‌های کلی برنامه ششم و اصل سوم قانون اساسی هیچ برنامه یا فعالیت‌ی ذیل اعتبارات سازمان مزبور در این باره پیش‌بینی نشده است. لذا نظر به سرانه نامطلوب فضای ورزشی دانش‌آموزی (حدود ۲۰ سانتیمتر مربع) که علت آن می‌تواند سازوکارهای مدیریتی یا دلایل تخصیص بودجه‌ای باشد، شایسته است در قالب «برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» (۱۸۰۱۰۱۵۰۰۰) ذیل سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور (۱۲۷۶۰۰-۱) اعتبار مربوط به این بخش شفاف شود.
۵. به موجب قانون انتزاع کمیته ملی پارالمپیک از کمیته ملی المپیک در لایحه ارائه شده، دو ردیف مستقل برای این دو نهاد منظور شده است. بنابراین، پیشنهاد می‌شود اعتبارات متفرقه پیش‌بینی شده دو نهاد (۴ - ۵۵۰۰۰۰) نیز از هم تفکیک شوند. مضافاً اینکه نظر به مشکلات پیش‌آمده برای فدراسیون

ورزش‌های ناشنوایان و برگزاری مسابقات المپیک ناشنوایان در سال پیش رو، ضروری است تدابیری اتخاذ شود تا این فدراسیون بتواند از بودجه متعلق به کمیته ملی پارالمپیک و یا ردیف متفرقه (۴-۵۵۰۰۰۰) بهره‌مند شود.

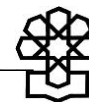
۶. اعتبارات موضوع ماده (۷۸) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸، در لایحه بودجه ۱۳۹۶ در قالب ردیف متفرقه (۱۵۴-۵۳۰۰۰۰) جهت تکمیل فضاهای ورزشی کارگری در نظر گرفته شده است (رقم ۴۰ میلیارد تومان). با توجه به مشخص بودن دستگاه مجری (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)، محل مصرف آن و سابقه موضوع (بند «ج و د» تبصره (۷) قانون بودجه ۱۳۸۰) پیشنهاد می‌شود، اعتبار مذکور به سرجمع اعتبارات «برنامه گسترش ورزش کارگری» (۱۷۰۲۰۰۸۰۰۰) - با عنوان فعالیت «تأمین و تکمیل فضاهای ورزشی کارگری» - اضافه گردد تا ضمن برخورداری شفافیت لازم از بودجه دستگاه، امکان ارزیابی، نظارت و تفریغ مطلوب میسر باشد و همچنین امکان تخصیص و تحقق اعتبار منظور شده و برنامه‌ریزی در این جهت فراهم شود.

۷. مشکلات اصلی جوانان کشور را می‌توان به اشتغال، ازدواج و مسکن خلاصه کرد. با این حال، بررسی اعتبارات جوانان وزارت ورزش و جوانان - به عنوان متولی اصلی این قشم عظیم جامعه - نشان می‌دهد که حدود ۴۵ درصد از اعتبارات پیش‌بینی شده (۲۶ میلیارد از ۵۸ میلیارد تومان) به برگزاری جشنواره‌ها، نمایشگاه‌ها، اردوها، تشکل‌ها، همایش‌ها، نشست‌ها و جلسات مربوط می‌شود. اینکه خروجی این‌گونه نشست‌های چیست و مأموریت آنها براساس کدام قانون می‌باشد، می‌بایست شفاف‌سازی شود. به‌علاوه، پیش‌بینی رقم ۵۰ میلیارد تومان در قالب ردیف متفرقه (۱۱۹-۵۵۰۰۰۰) برای «ایجاد خانه‌های جوانان در مراکز استان‌ها» پیش‌بینی شده است؛ در این باره نیز می‌بایست فلسفه شکل‌گیری این مراکز، سازوکار حاکم بر آنها، مأموریت و سابقه اجرایی آنها به صراحت بیان شود و چه بسا این امر ضمن مغایرت با بند «۱۶» سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به دور شدن دولت از حل مشکلات اساسی جوانان می‌انجامد. لذا در صورت عدم رفع ابهام و شفاف‌سازی در این باره، پیشنهاد می‌شود اعتبارات ردیف مطروحه در قالب تسهیلات ازدواج یا اشتغال جوانان، ساخت خوابگاه دانشجویان متأهل و یا خرید جهیزیه برای دانشجویان خانم متأهل در نظر گرفته شود.

۸. جهت تسهیل دریافت وام ازدواج جوانان پیشنهاد می‌شود عبارت ذیل به تبصره «۱۷» ماده واحده لایحه ارائه شده الحاق شود؛

بانک مرکزی موظف است اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج را به نحوی مدیریت کند

که تعداد جوانان در صف وام ازدواج در پایان هر سال کمتر از پنجاه هزار نفر باشد.

منابع و مأخذ

۱. اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. سیاست‌های کلی سلامت، ۱۳۹۳/۰۱/۱۸.
۳. سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی»، ۱۳۹۲/۱۱/۳۰.
۴. سیاست‌های کلی برنامه ششم، ۱۳۹۳.
۵. قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور.
۶. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور.

شماره مسلسل: ۱۵۲۳۵	مرکز پژوهش‌ها مجلس شورای اسلامی	شناسنامه گزارش
شماره چاپ: ۳۶۳ شماره ثبت: ۲۲۰	دوره دهم - سال اول تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۹/۲۰	
عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۳۸. حوزه تربیت بدنی، ورزش و جوانان		
نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه تربیت بدنی و ورزش) تهیه و تدوین کنندگان: صادق ستاری فرد، نرگس صادقی پور ناظران علمی: سینا کلهر، ایوان مسعودی اصل متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات ویراستار تخصصی: _____ ویراستار ادبی: _____		
واژه کلیدی: لایحه بودجه سال ۱۳۹۶		
تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۹/۲۴		

